

Jaké bude střední vzdělávání za pět let?

04. 05. 2010 15:02

Jaké bude střední vzdělávání za pět let?

(aneb zpráva z porady o neveselých věcech dne 28. dubna 2010)

Perspektivám středního vzdělávání v příštích pěti až deseti letech ve světle demografického vývoje byla v převážné míře věnována porada ředitelů škol konaná dne 28. dubna 2010.

Celým jednání představitelů resortu školství Libereckého kraje a ředitelů škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem se prolínalo jedno téma – jak reagovat na výrazný úbytek žáků přecházejících ze základních do středních škol, jak nastavit optimální nabídku oborů vzdělávání.

V úvodu porady náměstek pro resort školství Radek Cíkl v názorných grafech připomněl středním školám neradostnou skutečnost. Počty dětí narozených v letech 1994 až 2005 dosahují nejnižších hodnot od roku 1980. Šest nejméně početných ročníků z let 1997 až 2003 postupně odchází ze základního vzdělávání a minimálně do roku 2018 bude procházet středním vzděláváním. Střední školy očekává razantní úbytek, a to více než čtvrtiny žáků.

„Z dnešních 19 tisíc žáků denního studia středních škol jich už v roce 2014 zbude pouhých 16 tisíc. Pokud bude ze strany ministerstva školství zachován systém normativního financování škol vázaný na výkony, a nic nenasvědčuje tomu, že by mělo dojít k jeho změně, nižší počet žáků znamená odpovídající snížení prostředků na platy pedagogických i nepedagogických pracovníků a na učební pomůcky. V roce 2018 by to mohlo být o 110 milionů korun méně než v letošním roce,“ uvedl

mimo jiné náměstek hejtmána.

Propad se podle něj neprojeví jen v oblasti prostředků na platy. Kapacity středních škol, které jsou v tomto roce, včetně dálkového nástavbového studia, naplněny na 73 %, se dostanou v 2018 v důsledku demografického vývoje na hodnotu cca 64% naplněnosti. Rozpočet kraje se bude potýkat s růstem nákladů na provoz, z nichž značná část bude určena na zachovávání alespoň nehavarijního stavu, nikoli na rozvoj a zlepšení infrastruktury.

„Pokles počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání ovlivňuje, i bez zásahů zřizovatele, strukturu oborů vzdělávání. Protože kapacity jednotlivých oborů vzdělávání zůstávají zachovány, žáci volí obory zakončené maturitní zkouškou v gymnáziích a středních odborných školách. Lze očekávat snížení zájmu o učební obory, a to do té míry, že některé obory pro nedostatek žáků zcela zaniknou,“ poznamenal Radek Cikl.

Když odezněla čísla a zhasly grafy v prezentacích, v sále se, ač nevyřčeny, vznášely otázky: Které obory a které školy to ustojí?

Optimalizace oborové nabídky škol a škol samotných se ve světle nepříznivého demografického vývoje jeví jako nevyhnutelná. Avšak zasahovat do školství je nutno s rozmyslem a s vědomím, že změny se projevují s velkým zpožděním, zpravidla až po proběhnutí vzdělávacího cyklu.

Ředitelé všech škol proto byli vyzváni ke zpracování dlouhodobé rozvahy udržitelnosti své školy za podmínek, kdy jim v příštích pěti letech ubude čtvrtina žáků a s tím i čtvrtina finančních zdrojů. Dostali tak možnost navrhnout řešení, jak si představují změny ve struktuře vzdělávání, jaká opatření navrhují v oblasti úspory provozních nákladů a případného využití nepoužívaných budov. Jejich návrhy se stanou východiskem pro jednání pracovní skupiny zabývající se optimalizací středních škol v Libereckém kraji.